

ČITATEL pogledajte na številke po Vaši naročnici splošnega pošta je list Vaše imeti naročnici

GLAS NARODA

Líst slovenskih delavcev v Ameriki.
 Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.
 No. 249 — Štev. 249. (Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 21, 1942 — PON EDELJEK, 21. DECEMBRA, 1942 VOLUME L — LETNIK L

KA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate... 'GLAS NARODA' PO POŠTI NARAVNOST NA DOM (Izveniš sobot, nedelj in praznikov) ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VELIKE RUSKE ZMAGE

TEKOM ENEGA MESECA SO RUSI V SOBOTO PRIČELI ŽE TRETJO VELIKO OFENZIVO IN SICER OB DONU V OKOLICI VORONEŽA, KJER SO VDRILI GLOBOKO V SOVRAŽNO ČRTO TER V ENI SAMI NOČI POBILI 20,000 NEMCEV IN JIH 10,000 VJELI

Rusi so vdarili jugozapadno od Moskve ter odprli 60 milj dolgo vrzel, druga armada pri Voronežu pa je odprla nemško črto na razdaljo 12 milj.

Obe armadi ste napredovali okoli 37 milj ter zasedle nad 200 mest, trgov in vasi ter zaplenili ogromno množino vojnega materjala.

Ruske armade naglo prodirajo čez zamrznjene planjave ob Donu ter se bližajo važnemu železniškemu križišču Mile-rovu ob Moskva-Rostov železnici. Po zadnjih poročilih ruskega vrhovnega poveljstva so zadnja dva dni imeli Nemci 41,500 izgub.

Te velike zmage so Rusi izvajali na dan 63. rojstnega dne Josipa Stalina. Sinočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da je rdeča armada zavzela že 300 mest, trgov in vasi, 28,000 Nemcev je bilo ubitih, 13,500 pa vjetih.

Rusi poročajo, da so zaplenili velikansko množino vojnega materjala: cel vlak tankov, 1320 topov, 800 možnarjev, 1969 strojinje, nad 10,000 nabojev, nad 1,000,000 min., 6320 trukov, 3600 konj; 77 skladišč in 70 radijskih postaj.

Polnočno rusko poročilo pravi, da Nemci jugozapadno od Stalingrada na vse načine skušajo prebiti ruski obroč, da pa so bili vsi njihovi napadi odbiti.

ZGODBA UBEGLEGA RUSKEGA UJETNIKA

Moskva. — Tuji delavci v neki avtomobilski tovarni v mestu Ulmu v jugozapadni Nemčiji so bili zburjeni vsak dan ob štirih zjutraj, nakar so morali marsikateri iz taborišča v tovarno, kjer so delali do desete ure zvečer, kakor je to razvidno iz pisma mladega ruskega partizana, ki je ušel iz nemškega ujetništva.

Pisec pisma, 20 let stari guerilski bojevnik, je poročal, da je v Nemčiji delal med Francozi, Srbi, kakor tudi z nemškimi delavci, kateri so bili stari od 12 do 60 let. Njegova dnevna hrana je vključevala nek vrste čorbo, ki ni bila oslajena in se je imenovala kava, dalje pol funta kruha in juho iz repe.

Iz ujetništva je pobegnil 19. maja, ter je bil ponovno vjet in je zopet ušel ter vandral skozi Nemčijo tri mesece, preden je prišel nazaj do ruskih čet.

Pobegli ruski mladenič piše v svojem pismu: "Jedel sem surov krompir, kadar se nisem bal ga izklopavati in se izpostavljati nevarnosti, da bom opažen. Dvakrat sem dobil orehe. Partizani mi pravijo, da sem izredno srečen, da me niso dobili, toda jaz tedaj nisem niti mislil na to."

Ko je bil vjet, je bil poslan v Nemčijo v tovornem vagonu z drugimi ujetniki vred. Vso pot niso dobili drugega, kot malo kruha in vožnja je trajala osem dni. Samo enkrat so dobili nekaj juhe. Nemci so dejali, da je to prostovoljna dobrota od njih strani.

Na osrednji fronti pri Rzevu je bilo ubitih 700 nemških častnikov in vojakov, razbitih je bilo 18 tankov in zaplenjenega mnogo vojnega materjala.

Neko poročilo s fronte pravi, da so Rusi že prebili Moskva-Rostov železnico južno od Voroneža.

Ta velika ruska ofenziva je v teku med Donom in Volgo, kjer se nahaja v ruskih kleščah 23 nemških divizij. V prvih dveh ofenzivah so Rusi že osvobodili 65,000 kvadratnih milj zemlje, na kateri so donski kozaki pridelovali najboljše žito.

Ofenziva pri Stalingradu se je že raztegnila na daljavo nad 90 milj proti severozapadu, zapadu in jugozapadu. V Stalingradu pa Nemci stalno izgubljajo svoje utrjene postojanke.

"Rdeča zvezda" pravi, da se na celi črti umika 9 nemških divizij (akoli 130,000 mož) in sicer zelo naglo, tako da jih morejo Rusi zasledovati samo še z avtomobili.

List "Izvestja" pravi, da Nemci na celi 2000 milj dolgi fronti niso na nobenem kraju v ofenzivi.

LEON HENDERSON ODSTOPI KOT NAČELNIK ADMINISTRACIJE CEN

Washington. — Predsednik Roosevelt je pred nekaj dnevi sprejel resignacijo Leona Hendersona, ki je bil dozdaj načelnik OPA (Administracije cen) in rečeno je, da je predsednik ponudil to važno mesto senatorju Prentiss M. Brownu (dem. Mich.).

Brown je menda pri volji, da prevzame novo pozicijo in bo najbrž nadomestil Hendersona po 6. januarja, ko bo kongres v novem zasedanju.

Henderson je podal bolehnost kot vzrok za svojo resignacijo, toda njegova administracija cen je bila predmet kritike od vseh strani in posebno še od kongresa, ki se je jezil nad to administracijo zaradi nepopoljnega racioniziranja gazolina po vsej deželi.

Eden od najbližjih Hendersonovih svetovalcev je rekel poročevalcem, da so ga "požrli volkovi."

Spričo njegove resignacije je pričakovati, da se bo vnela debata glede celotne zgradbe administracije cen in bo nemara završen preobrat v celi organizaciji.

M n o g i Hendersonovi sodelavci so mu bili tako zvesti in so bili tudi tako trdno prepričani, da so njegove metode pravilne, da bodo šli z njim vred iz administracije.

Henderson je bil z "novim dealom" od časa vzpostavljenja NRA pred osmimi leti, zdaj pa izgleda, da je odločen stopiti v ozadje.

Rommel se dalje umika

Nemška armada se nahaja že 135 milj zapadno od El Agheile in Angleži so ji vedno tesno za petami. Sedaj še je jasno, da je general Montgomery izvojeval veliko zmago, ko je Rommelovo armado pri Wadi Matratin razsekjal na dvoje.

Vendar pa se je del odrezane nemške armade prebil skozi angleško črto, pri tem pa so Nemci izgubili 20 tankov in 30 tapov, vjetih pa je bilo 500 vojakov.

Posebno mnogo so Nemci izgubili tankov in topov, kar je za nje največja izguba. Do velike bitke je prišlo pri Nofiliji, 90 milj zapadno od El Agheile, toda Nemci so se morali umakniti in se sedaj že nahajajo pri Buerate el Hsunu, 200 milj od meje Tripolitanije, kjer je kraj bolj pripraven za obrambo.

V Tuniziji zavezniški aeroplani napadajo Bizerto, Tuniz in Sfax. Poročilo iz Madrida pravi, da se v Gibraltarju zopet pripravlja velika ekspedicija v Afriko.

Associated Press poroča, da je francoska armada zavzela Pichon, 60 milj zapadno od Sou-se in 62 milj južno od Medjez-el-Baba v Tuniziji.

ANGLEŽI PRIČELI OFENZIVO V BURMI

Da morejo nuditi kako učinkovito pomoč Kitajcem, so Angleži pod poveljstvom generala Archibalda Wawella pričeli veliko ofenzivo v Burmi in so že napredovali 60 milj. Poročilo pravi, da proti pričakovanju angleška armada še ni prišla v stik s sovražnikom. Japonci so se najbrže naglo umaknili pri Akpabu ob Bengalskem zalivu.

ADVERTISE in 'GLAS NARODA'

ANGLEŠKI RADIO POROČA SLOVENCEM O CLEVELADSKEM KONGRESU

Govor dr. Kuharja
 London, 17. decembra. (Radio prejemna služba.) — V teku londonske radio-oddaje je izjavil dr. Kuhar, da se sicer še ne ve, koliko časa bo vojna še trajala, o zmagi nad Nemčijo in Italijo pa da ni več mogoče dvomiti. Ekonomska obnova naše domovine bo šla vsporedno z rešitvijo raznovrstnih političnih in socialnih problemov. Sploh bo slika celokupne Evrope zelo različna od one pred izbruhom vojne. Naša naloga je, delati na tem da dosežemo za Jugoslavijo v tem novem svetu položaj in mesto, ki odgovarja ta njenim silam in njenim zaslugam.

Jugoslovanska vlada je branila svoje interese in tudi interese Slovencev v Jugoslaviji. Izbrpno je govoril o kongresu v Clevelandu in tamošnjih resolucijah. Navedel je posamične resolucije in tudi objavil imena vodstva in odbornikov. Zaključil je svoj govor rekoč, da je prišel čas velikih odločitev. —JIC.

Angleži in Oton Habsburški

London, 17. dec. (Radio prejemna služba.) — V teku radio oddaje v srbohrvaščini je govornik poročal o izjavi ministra Edena v Londonu, da britanska vlada ne namerava dopustiti formiranja posebne avstrijske edinice. —JIC.

Kaj pomenijo nemške utrdbe na holandskem obrežju?

London. — ONA poroča, da se vrši na holandskem obrežju množično naglo utrjevanje in zavezniški krogi v Londonu si niso dočela na jasnem ali pomeni to utrjevanje nizozemskega obrežja pripravljane za obrambo ali napad.

Meni se, da izseljevanje ljudstva iz obrežnih krajev in podiranje selišč lahko pomeni, da se Nemci pripravljajo nato, da bodo priredili zračne napade na Anglijo iz baz, katere niso tako lahko dosežene angleškim oziroma zavezniškim letalcem. To mnenje potrjuje dejstvo, da tisti del Holandske, ki ga sedaj utrjujejo ni niti zdaleč pripraven za invazijo od strani zaveznikov, radi česar je sklepati, da imajo nacija najbrž kake skrite načrte, ki znabiti vključujejo invazijo Anglije, katere naj bi bila najprej močno napadena iz zraka, čemur bi sledila invazija.

Rimski dogovor blizu

Berne, Švica. — Pogajanja med Vatikanom, Italijo, Ameriko in Anglijo glede proglasitve Rima, kot odprto mesto, so v teku in domneva se, da bo dogovor v tem oziru kmalu dosežen. London in Washington sta pri volji "v principu" sodelovati, toda sta, kot se glase poročila, stavila nadaljne zahteve, med katerimi so tudi naslednje:

1. Umaknenje vseh vojaških misij. (Iz Rima so že prišla poročila, da so bila odstranjena iz mesta nekatera vojna in vojaška ministrstva.)
2. Odhod kralja Emanuela, premierja Mussolinija, kabineta in vsega pripadnega štaba.
3. Odstranjenje vseh pomožnih vojnih industrij iz najbližje okolice prestolnice. (Rečeno je, da je Vatikan dosegel v tem oziru toliko, da vlada to predlogo sedaj proučava.)
4. Odstranjenje vsega gasolina in vojnega materija iz prestolnice same, kot iz določene zone v okolju Rima.

Kakor se glase poročila, je papež dal vatikanskim predstavnikom pri pogajanjih določna navodila, da bi se tako dogovor skoro dosegel. Glasom tozadevnih poročil je pričakovati, da bo papež tekom svojega radijskega govora na božični večer nazval Rim, "kot večno mesto kristjanstva in zato sveto vsemu svetu."

Medtem pa veliki laški dnevniki in drugi listi po italijanskih mestih nagovarjajo ljudi, naj se izselijo na deželo takoj in to posebno ženske in otroci. "Giornale d'Italia" je spet naznanil, da se je poslalo ven iz Rima nadaljnjih 400 otrok.

Rim ima tudi problem s tem, da se je naselilo v mestu samem in okolici mnogo beguncev iz severnega dela Italije, ki jo bombardirajo zavezniški. Večina teh je premožnih in mnogi imajo v Rimu svoje sorodnike. Oblasti skušajo zagotoviti dotok ljudstva v Rim in okolico s tem, da ne izdajajo nikomur več dovoljenj za nastanitev v Rimu ali okolju. Lokalni prefekti izdajajo samo začasna "dovoljenja za obisk" in obiskovalci morajo stanovati v hotelih. — To restrikcijo bodo oblasti zlahka izvajale, ker se ne izdaja živilskih kart novodošlim prebivalcem.

FRANCOSKI KMETJE SKRIVAJO ŽIVILA

Berne. — Kakor se glase poročila, ki ga podaja ONA iz Švice, je prihod Nemcev v preostali del Francije povzročil skrivanje živil, kar je poglono cene navzgor in pospešilo delovanje črnega trga.

Zasedne nacijske čete so takoj pričele s temeljito preiskavo okoli kmetov in trgovcev z živili, ter so hitele rekvirirati živila in potrebščine. Kmetje, ki nimajo nobene vere v papirnati denar, katerega se jim daje za zaseženo blago, skrivajo kar morejo, potem pa na skrivaj prodajajo živila, maslo, perutnino in sir za stare znanke in slične vrednosti, ki se jim zde večje valute, kot pa denar.

Francosko prebivalstvo obljubi so posebno prizadeti, ker so cene na črnem trgu tako visoke, da si ne morejo nikdar privoščiti kakakega priboljška v hrani — odmerki pa so pičli in slabi.

Ena kila sirovega masla stane v Franciji sedaj 1200 frankov ali okrog \$5. v ameriškem denarju; navadna perutnina stane 300 frankov kila, gosi in purani pa do 1800 frankov kilo gram.

DRAGINJA NARAŠČA Z DNEVA V DAN

Washington. — Življenski stroški družin, ki žive v mestih, ko se povišali za sedem odstotkov v mesecu novembru, kakor se glase poročila delavske tajnice, Frances Perkins.

Cene se višajo največ produktom, kateri ne spadajo pod OPA kontrolo. Ravnotako ljudstvo občuti dodatne davke na cigarete, cigare, telefonske klice, itd. Več računajo za svoje delo tudi profesionalci in drugi, tako, da se polagoma viša cena vsemu, kar je treba kupiti in za kar je treba plačati, ako se človek poslužuje profesionalca ali obrtnika, ki naj mu nekaj napravi ali nudi svoje profesionalno izvedenost.

Plače delavcev in nižje plačanih uslužbencev po mestih se niso povišale sorazmerno z naraslimi cenami, v največ primerih so ostale plače po starem.

Osem ranjenih v požaru

New York. — V ognju, ki je izbruhnil v skladiščni stavbi na West Houston ulici pred par-dnevi, je bilo ožganih osem oseb in štiri od teh leže v težkem stanju v bolnišnici, ter je malo upanja za njih okrevanje.

POSTOPANJE RUMUNCV Z UJETNIKI

Moskva. — ONA prinaša poročilo o ruskem zavzetju trga Perlazovsky, kjer so ruske čete zajele Rumunce, kateri so bili zelo nestrpni, ter so želeli, da jih Rusi čimprej pošljejo v zaledje, kot ujetnike.

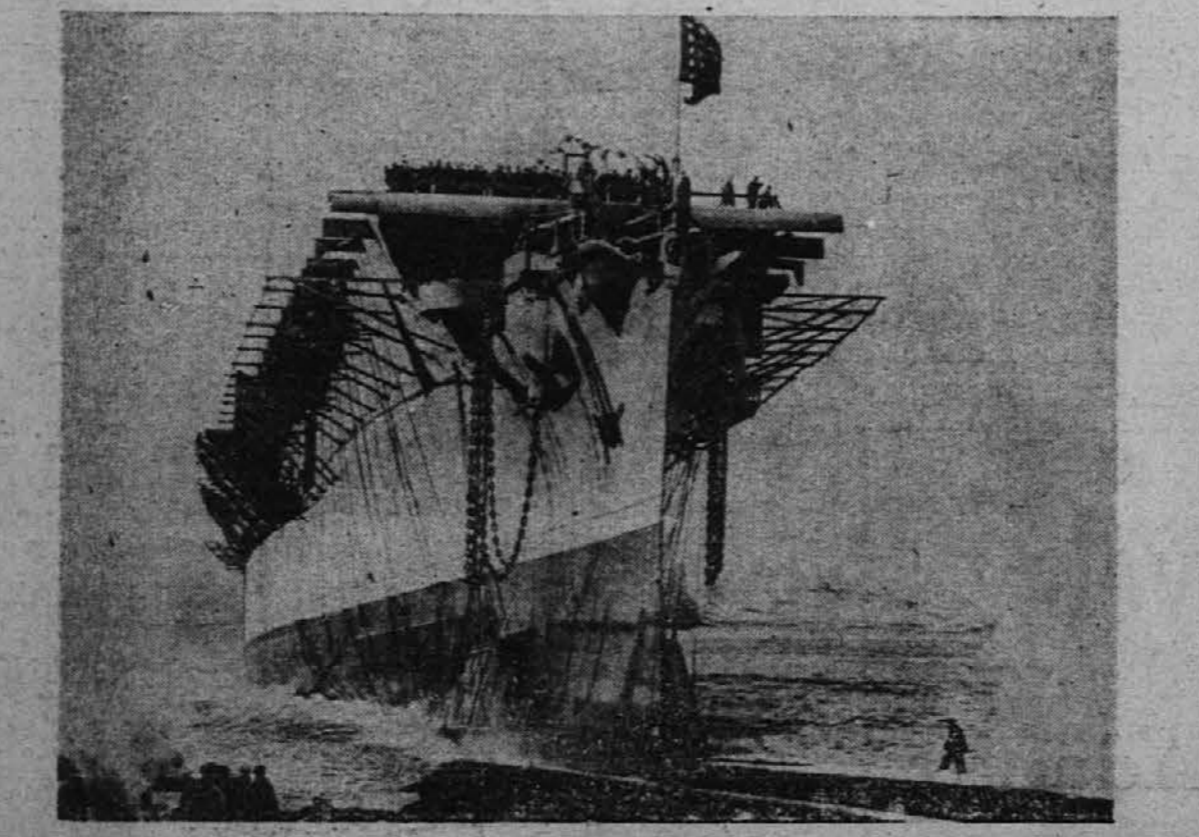
Rusi so kmala odkrili vzrok te nestrpnosti, ko so prišli na kraj, kjer je bilo v zbledo žico ograjenem prostoru na prostem okrog 3000 ruskih ujetnikov, katerim je bila odvzeta težka obleka in obuvala in niso imeli nobene strehe. Mnogo ujetnikov je bilo mrtvih in več kot 200 jih je ležalo na zemlji in se niso mogli dvigniti od oslabelosti in mraza, ko so bili osvobojeni po svojih ruskih bratih.

Ujetniki so dejali, da so morali spati na golih tleh, izpostavljeni dežju in snegu, ter vetru, ki je brlil iz step. Včasih je bila zemlja pod njimi ena sama blatna zmes. Vsako jutro so bili gnani, kakor živala, ki vodnjaku, toda niso mogli vsi dobiti vode, ker niso imeli dovolj posod in se jim niti ni dovolilo dovolj časa, da bi si zajeli vode vsi. Za hrano so dobivali surovo rž.

Kljub strašni oslabelosti in kljub dejstvu, da jetnikom niso dali druge hrane, kot ržno zrno in vodo, so jih gonili na delo, da so kopali zakope in opravljali druge posle. Pretepanje ujetnikov je bilo strašno in so ga izvajali z biči in puškinih kopti, ali pa so ujetnike ubadali z bajoneti.

Strahota, ki so jo Rusi odkrili je bila taka, da so se tega odkritja strašno bali Rumunci, ki so se Rusom podali v boju in so menili, da bodo kar lepo poslani v ozadje fronte preden bodo rdeči vojaki zvedeli za strahotno taborišče.

AMERIKA GRADI BOJNE LADJE

V ladjedelnici v Camden, N.J., je bila te dni splovljena matična ladja za aeroplane "Bel-leau Wood". To je že tretja bojna ladja te vrste, ki je bila v 15 tednih spuščena v morje

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hudec, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.--; za pol leta \$3.--;
za četrt leta \$1.50.-- Za New York za celo leto \$7.--; za pol leta \$3.50.
Za inozemstvo za celo leto \$7.--; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 4-1242

KAJ JE Z JUGOSLAVIJO?

Vojna je pekel; to vemo. In gorje narodu, ki ga je zajela vojna. V vojni človek podivja in postane zverina. Toda takega zverinstva, kot v sedanji vojni ugarajo Nemci in Italjani, ni vnanjal dosedaj še noben še tako divji narod.

Zgodovina nam priča, da so bili Huni kruti z narodi, ki so jih podjarmili. Turki so bili neumljeni in krvoločni. Toda Huni in Turki so bili v primeri z Nemci in Italjani godemani.

Kaj delajo Nemci in Italjani v Sloveniji in po celi Jugoslaviji, smo že dovolj poročali. Vseh grozovitosti niti ni mogoče popisati.

Jugoslavija pod sovražnikovo peto strahovito trpi, zato ni čudno, da se je na vseh koncih in krajih dežele narod dvignil v upor in je obrambo vzela v svoje lastne roke.

Branil svoje pravice in svojo čast, svoj obstoj.

Ali pa bo uspel v tej borbi? Ali bo v teh bojih dosegel svojo svobodo in svoje pravice?

Bojimo se, da bo jugoslovanski narod v tej obupni borbi pozabil, kajti to ni vojna samo proti vpadniku, temveč borba med narodom sansim seboj.

To je prava državljanska vojna, v kateri ubija brat brata —bratomorna vojna.

Po razsulu Jugoslavije, ko se je jugoslovanska vojska podala, je vsakdo mislil: Konec je! Jugoslavija je premagana in mora biti pokorna zmagovalcu taj do časa, ko je splošna vojna končana in ko se zopet postavi mir.

Pa ni bilo tako. Nepričakovano se je v poročilih pojavilo ime generala Draže Mihajlovića, ki je zbral nekaj vojakov, ki so pobegnili v gore in nastala je armada četnikov, ki je ves čas do današnjega dne prizadevala Nemcem in Italijanom velike preglavice. In še danes se Mihajlovićevi četniki bore tako proti Nemcem kot proti Italijanom.

Ves svet je občudoval generala Mihajlovića in njegove junaške četnike, med katerimi soravno tako Srbi, kot Hrvatje in Slovenci. V Ameriki smo Jugoslavlani prišli v ospredje; četniki so dvignili naš ugled, kajti Amerikanec ceni junaštvo.

Letošnjo pomlad pa so pričela prihajati poročila o bojih v Sloveniji; najprej poročila, da so bile razdejane železniške proge, mostovi in razstreljene razne osiške zaloge municije, živeža itd. Pozneje so poročila naznanjala, da so posamezne skupine partizanov ali hostarijev napadle sovražne garnizije in sploh iz zasede pobijale posrebno laške vojake, kjerkoli so jih našle.

Posledica tega je bila, da so posebno Italijani pričeli pozirati slovenske vasi. moze in fante so postrelili, žene in otroke pa odpeljali v Italijo.

Vsak naš rojak je v velikih skrbeh in se vprašuje: ali še stoji moja rojstna vas, ali so moji ljudje še na domu, ali so še živi?

Tako se vprašuje vsakdo izmed nas, toda odgovora na to nam nihče ne more dati.

Ko pa so pričeli posebno v Sloveniji svoje delo partizani, je postal položaj tako nejasen in zamotan, da si ga ne moremo jasno predstaviti. Ves položaj je zagoneten.

Kako zagoneten je ta položaj, bo razvidno iz člankov, ki jih bomo objavili prihodnje dni.

Transportne težave v Italiji

London, 17. decembra. (Radio prejemna služba). — Govornik srbo-hrvaške oddaje na londonskem radiu poroča o ogroženem pisanju italijanskih časopisov radi težkoč in nerada italijanskega prometnega sistema. Gazetta del Popolo zadržuje, da italijanske železnice nikakor ne morejo biti kos velikim nalogom, ki jih povzročajo prevoz ogromnega števila beguncev.

Moje misli po kongresu

Rev. K. ZAKRAJSEK.

Naš prvi slovenski kongres je za nami. Kakor sem povedal tik pred kongresom svoje misli o njem, kako sem si ga jaz zamislil in kakoršen bi po mojih mislih moral biti, tako se mi zdi, da je potrebno, da povem tudi po kongresu svoje misli o njem. Do tega sem toliko bolj opravičen, ker me je kongres izvolil za tajnika Slovenskega narodnega sveta, in mi s tem naložil skoro največjo odgovornost za vse naše narodno delo sedaj po kongresu. Ker sem povedal kakšen bi po mojih mislih moral biti, ima sedaj narod pravico zahtevati od mene, da vse, kar sem povedal, tudi izvedem. Da bo pa narod vedel, kako si jaz zamislim to delo, je potrebno, da mu javno povem. Zato pošiljam te članke vsem dnevnikom, da dosežem vse stranke, ki so me volile.

Kongres je brez vsakega dvoma, pri vseh svojih hibah in pogrskih preje in pri kongresu, zelo dobro uspel, je veliko zgodovinsko dejstvo, morda kar največji dogodek v vsej zgodovini ameriške Slovenije. Prvič smo se vsi ameriški Slovenci združili pri istem zborovanju, složno in mirno, brez prepira. Bili so tam od skrajne desnice do skrajne levice vseh barv in vseh odtenkov. Če bi kongres ne bil nič drugega dosegel je že to nekaj tako velikega da smo nanj lahko vsi ponosni. Slovenski narod se je tudi tukaj v Ameriki pokazal v teh velikih zgodovinskih dnevih velikega, kakor gledamo to danes doma. Naše življenje v Ameriki ni bilo brez koristi za nas.

Kakor je kongres na predlog Rev. Vodnika iz San Francisco sam povedal, gre priznanje in zahvala celemu pripravljalnemu odboru za delo ki ga je kar dobro izvršil. Naredile so se napake in napake je pripravil, kongres sam ni bil tak, kot bi moral biti. Vendar je odbor naredil vse, kolikor je pri obstoječih razmerah mogel. Da so odobrili pri svojem velikem delu kot glavni uradniki podpornih organizacij, ki poleg tega tudi niso več mladi, zmogli vse to delo, smo jim gotovo vsi kar hvalaleži. Gotovo je, da napak namenoma niso naredili, kar se pokazalo s tem, da so skušali vsako, na katero se jih opozorilo, takoj popraviti.

Veliko zaslug, da se je sklical še sedaj, gre Mr. Pristand, predsednici Slov. Žen. Zveze.

Celo situacijo je pa gotovo rešila slovenska duhovščina s svojo izjavo, da se kongresu udeležijo in s svojim pozivom, da naj se ga katoliški del ameriških Slovencev udeležijo, s kolikor največ delegati. Brez te izjave bi bila — sodeč po tedanjem duhu — udeležba od strani katoliških najbrže zelo pičila. Hvala ji.

V zadnjem trenutku, na kongresu samem, ga je pa rešila Mrs. Albina Novak, urednica "Zarje" s svojo izredno diplomatično potezo, za katero ji je bila vsa zbornica hvaležna. Tudi vse delegatje so bili na

splošno s kongresom zadovoljni.

Tako bo kongres ostal za ameriško Slovenijo zelo svetla točka, ki bo imela brez dvoma velik vpliv na vse naše politično nadaljno delo za narod doma pa tudi za naše ameriško življenje tukaj, dokler ne ležimo v grobu.

Tako jaz sodim o kongresu. Prepričan sem pa, da prav tako sodi o njem tudi vsa ameriška slovenska javnost.

Posebno poudarim dejstvo, da pri tako pestri sliki našega tako različnega političnega in svetovnonazornega prepričanja, celo čas zborovanja ni padla nobena nebratska, prepirljiva beseda. Na vse smo pozabili, kar nas loči in imeli pred očmi samo to, kar nas drži daj: potoki krvi in morje solza, s katerimi je oskropljena naša stara domovina. Ne vem, če se je še pri kakih drugih narodotni skupini v Ameriki kak kongres izvršil v tako lepi bratski harmoniji in slogi, akor se je naš.

Tudi Washington, kakor čujem, je to opazil in dobro registriral, kar nam bo gotovo sedaj marsikatera vrata odprlo, katera bi se nam drugače le težko ali samo neprijateljsko odprla.

To zgodovinsko in nepobitno dejstvo pa poudarjam še iz posebnega vzroka, ki je važen in ga moram povedati.

Lani je v Londonu izdal neki D. H. Harrison knjigo "The Soul of Yugoslavia". V tej knjigi nas pa pisatelj predstavi kot prepirljive, "quarrelsome people" kar je našemu narodu dobremu imenu po vsem angleško govorečem svetu gotovo zelo škodovalo. Pa naj sedaj ta Anglež pokaže kako angleško zborovanje, da se je izvršilo v tako lepem bratskem duhu, kakor se je naš slovenski kongres, kongres "quarrelsome people". In sicer pri tako pestri sliki prepričanja udeležencev. Vidite, Mr. Harrison, kakor ste lagali in kako ste dolžni sedaj svoje obrekovanje popraviti pred celim svetom!

Da smo pa zborovali v tako lepem duhu, saj drugače biti ni moglo. Saj smo kar čutili med seboj strašno Kakarjaro naroda doma. Saj nam je celo čas stala pred očmi vsa nedolžna slovenska kri. Saj smo celo čas slišali jok stotisocev izgnancev in suženjev po celi Evropi, ki so dvignili pred nami svoje okrvavljene, v suženjske verige vkovane nesrečne roke. V vsakem govoru smo kar slišali samo eno: krikr naroda doma. Bežite nas! Pomagajte nam! Strašno trpimo in umiramo! Tako je prežela vse močna želja in volja, kako ga rešiti, kako mu pomagati.

Da smo pa zborovali v tako lepem duhu, saj drugače biti ni moglo. Saj smo kar čutili med seboj strašno Kakarjaro naroda doma. Saj nam je celo čas stala pred očmi vsa nedolžna slovenska kri. Saj smo celo čas slišali jok stotisocev izgnancev in suženjev po celi Evropi, ki so dvignili pred nami svoje okrvavljene, v suženjske verige vkovane nesrečne roke. V vsakem govoru smo kar slišali samo eno: krikr naroda doma. Bežite nas! Pomagajte nam! Strašno trpimo in umiramo! Tako je prežela vse močna želja in volja, kako ga rešiti, kako mu pomagati.

Da smo pa zborovali v tako lepem duhu, saj drugače biti ni moglo. Saj smo kar čutili med seboj strašno Kakarjaro naroda doma. Saj nam je celo čas stala pred očmi vsa nedolžna slovenska kri. Saj smo celo čas slišali jok stotisocev izgnancev in suženjev po celi Evropi, ki so dvignili pred nami svoje okrvavljene, v suženjske verige vkovane nesrečne roke. V vsakem govoru smo kar slišali samo eno: krikr naroda doma. Bežite nas! Pomagajte nam! Strašno trpimo in umiramo! Tako je prežela vse močna želja in volja, kako ga rešiti, kako mu pomagati.

VLADNA POSOJILA ZA POPRAVLJANJE HIŠ.

Dočim je federatna vlada, dokler vojna traja, strogo omejevala gradnjo novih hiš in poslovnih poslopij, ki niso nujno potrebna za vojni napor, ni nikake prepovedi proti rabi materialov, da se sedanje hiše držijo v dobrem stanju ali da obstoječe zgradbe preuredijo v stanovanje za vojne delavce.

Za te svrhe se morajo dobiti posojila v vsej deželi potem več kot 5,000 bank in posojilnic. Za ta posojila jamči vladna organizacija, ki se bavi s financiranjem hišnih poprav in preureditev.

Jako lahko je dobiti posojila za popravljalo delo in potrebne izboljšave, kot je opleškanje, nalepljenje novega stenskega papirja, popravljanje cevi. Denar za to se izposojuje do zneska \$2,500. Ta posojila so pa

JERRY KOPPIVSEK in njegov orkester na ploščah
Terezinka Polka
Na planiscab—valček št. M 978
in **DUQUESNE UNIVERSITY**
TAMBURICA — št. M 971
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: **JOHN MARSH INC.**
463 West 42nd Street, New York

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Kongres je za nami.

IV.

Pred približno enim letom je izjavil predstavnik jugoslovanske vlade na vprašanje glede slovenskih manjšin, da Angleži ne morejo nič obljubljati v tem oziru, ker če bi obljubil nam, bi morali pristati še na enake zahteve drugih. Pridodal je, da so se stvari v tem oziru nekoliko izboljšale, ter da Angleži gledajo na vso stvar sedaj z nekoliko drugačnega stališča.

Edino "izboljšanje", ki smo ga doznali do sedaj, je bilo to, da je iz jugoslovanske vlade v Londonu izginil general Simović, ki je bil tako pogumen, da je naše manjšine postavil pred angleško ip zaveznisko diplomacijo v aktualnem okviru mej, v katerih živijo in se ni ognil imena Primorja, Koroška, itd.

Po tem kar piše Louis Adamie v svojem članku v Cankarjevem Glasniku, je razvidno, da je vlada v Londonu res pod kontrolo angleškega znanjega urada; ter se mora tozadevno ravnati. Dalje vemo, kako se skuša potegniti Italijo iz vojne — na čigav račun, s kakšnimi obljubami? Ali ni mogoče, da smo med figuricami na šahovski deski znanjega urada tudi primorski in koroški Slovenci ter Hrvatje?

Približno v tej luči je dokumentarno predvanje dr. Čoka, pod naslovom, "Kako so barantali za našo sveto zemljo in z našimi dušami." Ta njegov član je bil pričten tudi v tisti "special delivery" številki Glas Naroda. Ali je bil to še en razlog, da je pošiljka izginila?

Po mojem mnenju bi moral slednji imenovani oziroma potrjeni član našega Narodnega sveta imeti v svojem žepu, prej ko se odpravi na kako pot v Washington ali kam drugam, izvod baš te številke "Glas Naroda", da bi vedel natančno sam, ter bi tudi predložil, kjer treba, dejstvo zgodovine, ki kaže, kako se je že z nami barantalo, ter zakaj imamo vzroke, da vsega ne verjamemo.

K zaključku te zadeve Kongresa bi pridodala še to, da se je takim, ki se povsod in vedno potegujemo, za pravice naših manjšin, večkrat namigavalo od strani jugoslovanskih avtoritet, da je boljše, če preveč ne govorimo o tej stvari, ker bi to znalo podreti delo, ki so ga baje že oni izvršili v tem pogledu.

Kongres je bil enako zelo previden, kajti, dasi je nominacijski odbor imel celo noč časa za premišljevanja in razsvetljenje, je kljub temu prišel končno pred delegacijo ne, da bi bil kaj ukrenil, ter je moral iskati pri delegaciji nadaljni

rokčasa, da se zedini v tem ko naj bo in kdo ne sme biti odspredaj. Kot je bilo pričakovati, ni prišel noben vnet zagovornik našega manjšinskega vprašanja spredaj, in to dejstvo nam jasno govori, da piha- hajo razne sapice najbrže v isto smer.

Kdor misli, da bo mogoče zastopati naše manjšinsko vprašanje Slovencev v koncepciji Dravske banovine, ta ne pozna modernih legalističnih principov anglo-sanskega prava in njih diplomatične grand opere.

Iz vsega tega je razvidno, da imamo Primorci, Korošci, Prekmurci in Hrvatji še vedno pred seboj svoj "particular case", katerega bodemo morali po vseh dosedanjih izglelih sami predložiti v rešitev, v imenu naših bratov in sester v domovini. Narodni odbor pa bo moral, če bo hotel pravilno funkcionirati, osnuti sam v svoji sredi odsek, ki bi zastopal izrecno vprašanje naših manjšin sporazumno z onim Dravske banovine, če tega ne bo hotel, bodemo morali organizirati še manjšinski narodni odbor, kateri bo nrednel v osrednje zahteve Primorcev, Korošcev in Prekmurcev ter Hrvatov, ki so bili po zadnji svetovni vojni predani našim sovražnikom.

V potrditev mojih tozadevnih mnenj, naj še enkrat pribežim, kar sem že enkrat prej napisala, da vladna diplomacija ne vpraša po pravicah ljudi, ampak po tem, koliko je v rusnici teh ljudih volje do žrtvo- vnja za njihove pravice. Primorci v Kairu delajo v temo- ziru svojo dolžnost, ter se jih na tej točki ne bo moglo izigravati, vse kaj drugega pa je v našem slučaju, ker mi smo Amerikanci in se takorekoč borimo za vse in zato se nas lahko vnaša, če mi v resnici predstavljamo borbeno voljo in želje naših manjšin, ki so v me- jah naših sovražnikov. Mi vemo, da so bile vse naše prošnje in vsi naši pozivi in resolucije, da se izvzame naše Primorce iz kategorije sovražnih tujcev, bob ob steno. To znači v smislu legalnih principov eno samo dejstvo, ki je, da se smatra naše ljudi, ki so bili od zadnje vojne pod tujimi vladami, za nojanike ali državljane istih in diplomacija noče kršiti tiste slepe legalistike.

Da smo skrajno realistični, si priznamo, da bodemo imeli z našimi manjšinskimi vprašanji težave, katerih, kakor je vse izgledalo na Slovenskem kongresu v Clevelandu, se niti daleč ne zavedamo ali pa nočemo zavedati, bodisi iz razloga, da je nekaterim dovolj, če se zopet obnovi Dravska banovina, kjer se bode spet pozidala cerkvice in samostane, ter nadaljevalo s slovensko kulturo in s slovenskimi strankami, itd., ali pa smo v svojih dušah zares tako hlapčevski, da si ne upamo s svojimi ubravljenimi zahtevami za naš narod na dan, kakor si to upajo Grki, ki so trpili makedonsko manjšino na tako podel način v svojih mejah, pa vkljub temu dvigajo svoj glas na vse pretege radi krivic, ki so jih zavezniki v zadnji vojni prizadejali njim v zadevi Dodekaneških otokov.

In Grkom ni bilo treba čakati, da bi jim državni department pritisnil pečat Italijanov, ampak so izposlovali prebivalcem teh otokov priznanje, da so to, kar v resnici so, namreč Grki. Naši, kakor veste, so edaj Lahni.

Vsem znancem, prijateljem in čitateljem ter čitateljicam, ki mi često pošljejo svoje pozdrave, voščim

VESELE PRAZNIKE in
SREČNO NOVO LETO!

ANNA P. KRASNA

New York, N. Y.

Božične pozdrave!

Louis Adamie

1942

Kratka Dnevna Zgodba

KSAVER MEŠKO:

PRI TRAPISTIH

Prav jesensko vreme. Dež. Kakor otožna pesem se glasi enakomerno, poltiho padanje in skrebetanje dežja. V eter hiti v sunkih po dolini, srdito trga v cebra nad Savo; posamezne zaplave plahetajo nad reko kakor ogromne, naglo iz spanja splašene ptice.

Tiho je v samostanu na skalovju nad Savo. Od nikoder človeškega glasu. Le zdaj zdaj zarozljajo v mistično tišino samostana po kamenitem tlaku cokolj. Polagoma koraka brat v samostan, iz samostana, kapuco čez glavo, roke v molitev prekrižane v širokih rokavih valovite halje.

Duhovne vaje delam pri trapistih. Delamo jih sicer duhovniki na teh odsvetnih hribovskih župnijah vse leto; — saj živim dan na dan življenje polno pomanjkanja odpov. di in zatajevanja. Upam, da nam te samotne in težke dni piše v knjigo življenja Večni Sodnik. Zaželi pa si človek včasih iz te samote življenja v samotno samostanskih zidov, ki hrani v sebi mnogo več toplga življenja, duševnega vsaj, kot hrupna in šumna mesta.

Vse v samostanu je pokora. In vse pridiga za tuja in gosta; uboštvu — stanovanju, hrani, skupno ležišču, kjer ob sedmih zvečer ležejo si potegnje kapuco čez glavo, ob dveh pa vstanejo, pozimi vsi s sreženi pokriti; dnevni red; molk molitve, delo, tudi duhovniki delajo na polju, kakor najzadnji brat, pokoroščina.

Kakšna pridiga te vsketične postave, kadar prihajajo v kor, esi kakor z vso dušo pogreznjeni v drug svet, ker vsi od prvega dostojanstvenika do zadnjega desetletnega študentka z obrazom kakor kip suhega angela na oltarja temn svetu odumli. Že v svoji ritmični valovitosti tako preprosta oblika. Čudovito, kak čut so imeli nekdanji, ne še po velikosvetški blaziranosti okuženi ljudje za enostavnost linij, ki prav s svojo antično preprostostjo delujejo tako močno in globoko. Kako daleč je zablodil današnji okus od te klasične prirodnosti in mirnosti! Recimo, ženska moda, samo za zunanji efekti, za draženjem živcev hlasteča, zato čestokrat naravnost odvratna. Ali sedanja umetnost. Pesništvo, ki misli, da je ustvarilo čuda kako umetnje, če govori v tako megljenih besedah in tako nenaravno zvrihtih stavkih, da jim čitatelj z zdravim človeškim razumom zaman skuša priti do jedra, če ga vobče imajo.

In kako topla srca pod to raševino. V tovarni za čokolado ned samostanom sem govoril s skromnim bratom, rodom Hrvatom. Težil mi je, koliko sitnosti imajo čestokrat pri carini kakar pride iz Grada kakar pošiljatev le malo vrednih zavojev ali škatlic. Vznevoljen sem omenil:

"Včasih mora biti človek na se domovine res žalosten, če vidi, kako se nekateri ljudje naravnost trudijo, da bi jo ljudem pristadili." Pa so moža kar vzplamtele oči in z zanosom mi je odgovoril:

"Verrjke, vse bo še dobro. Bog bo že naredil, prej morda, kot sami mislimo. Samo pomislite, kako so nas stiskali Nemci in Madžari. Pa smo postali kar čez noč svobodni. Le zaupajmo da se bo tudi v tej svobodni domovini še vse lepo uredilo. Seveda, ljudje mislijo. Trapisti so vsemu odmrli tudi za domovino se ne brigajo. A kako je ne bi ljubili ko je sam Gospod svojo domovino tako ljubil? Z vsem srcem in ljubimo in za njo — molimo."

"Le dajte, molite, s tem ji boste največ koristili," sem mu dejal srinjen in mu toplo stisnil roko v slovo.

In brevir, petje. Ti poltihi, naskomčno mehki zvoki z mola, kako čudovito so naprotni kričavi sedanjih glasbi. Kako dobrodelno nasprotni. Tako kakor počasen, enakomerno, po kojno žaboreč potok. In vendar čuti poslušalec iz vsake besede, da iz slednjega glasu, da prihajajo iz najgloblji globlji, iz dna yeme, vse Bogu posvečene, Boga ljubeče duše. In tisti skrivnostni Kyrie eleison — Christe eleison — Kyrie eleison, ki prihaja kakor iz daljave,

ve, ker izpod klopi, kamor so se molilci v svoji skrušnosti in ponižnosti do tal sklonili. Kriki iz najhujših bolesti, vzdihajoče in kličeče duše so ti glasovi. Ne prosijo le zase, oni ne nosijo bremena na vesti. Za ves svet prosijo milosti in usmiljenja, za svet, z grehi obremenjen in vendar živeč veselo, razkošno in bučno, kakor bi žive v najširšem prijetju tistvu z Bogom.

In zvečer, kadar se, preden ležejo k počitku, še za nas priporoče svoji Materi in Kraljici, brezmadežni Devici, s slovitro trapistovsko "Salve regina." Kako molijo ti globokovrmi, umerjeni basi, kako se dvigajo nežno povsem dekliski glasovi malih novincev, dijakov kakor žgoleči škrijanki pred prestol nebesit. Kraljice polni vere zaupanja, ljubezni, to je treba slišati.

A ne le slišati, z vsem srcem, z vso dušo doživeti je treba to. Ne čadim se, da je zbežano, razvirano dušo Huysmansovo to petje tako globoko pretreslo, kakor nam klasično opisuje v knjigi svojih izpovedi: "En route" — "Na poti" namreč na poti k Bogu. O, da bi oči sčevalo tudi moje dušo, kakor dušo tega nesrečno-srečnega pesnika. O, da bi jo dvigalo k Bogu in k Mariji kakor njegovo po ljubezni božji, po miru v Boga hrepenečo dušo.

Odlikovanje za vojno produkcijo

V Endicott, N. Y., je bilo 15. decembra izročeno armadno in mornariško "E" odlikovanje za veliko vojno produkcijo podeljeno International Business Machine Corporation. Da ob tej priložnosti ne bi bila zadržana produkcija, se je proslava vršila na prostoru pred glavnim poslopijem korporacije.

Odlikovano diplomu "E" je izročil brigadni general Alexander G. Gillespie, poveljnik Waterliet arzenala ravnatelj Th. J. Watson, zastopnik uprave in Warren M. Wilcox, predstavnik delavcev. V svojem govoru je general Gillespie rekel, da morajo biti vojni zločinci kaznovani, še predno bo podpisano premirje, ker drugače sploh najbi ne bodo kaznovani.

Vojna nam je bila vsiljena je reč. l general Gillespie — zato se mora ves ameriški narod močje in ženske, na poljih in v tovarnah bojevati do zmagovitega konca.

Dalje je Gillespie rekel, da je Watson takoj v začetku vojne rekel, da za svojo korporacijo ne zahteva nobenega dobička, temveč da hoče samo pomagati vladi, da izvojuje zmago in njegove tovarne so z največjo naglico premenile stroje za vojno produkcijo.

Watson je v svojem govoru rekel, da je 19 odstotkov delavcev v tovarnah njegove korpo-

racije v armadi in da je 20 odstotkov njih že napredovalo.

Watson je dal predsedniku Rooseveltu vse priznanje, ker je zamislil tako velik program za produkcijo da se mora svet čuditi. Ameriška industrija se je v polni meri odzvala predsednikovega pozivu in prihodnje leto bo celo presešla svoj odkazani cilj.

Zastopnik delavcev Wilcox je rekel, da bodo delavci popolnoma "E" znake, ki jih bodo vedno spominjali na dolžnost, da marljivo delajo, da vabiti na frontah dobe potrebni material.

VESTI IZ DOMOVINE

Nova streljanja talcev. (JIC) — Angleška časniška agentura Renter poroča 18. decembra, da je bilo v Ljubljani ustreljenih 36 talcev. Italijanska oblast je ukazala izvesti te ustrelitve zaradi uboja nekega policijskega podčastnika in nekega bivšega laškega uradnika.

Italijanske izgube v Sloveniji

Jugoslov. vlada v izgnanstvu je izjavila, da je v preteklih šestih mesecih v teku bojev z gerilci v Sloveniji padlo več Italijanov nego v enem mesecu razdobja v Libiji.

General Robotti, poveljnik teh Italijanov zaslednih predelov Jugoslavije, je izjavil, da so tekom operacij zbiranja v Sloveniji imeli takozvani banditi 2.654 mrtvih in 1.625 ujetnikov. Bodatni tisti ovinjeni prebivalstva pa so bili ubiti.

Robotti je priznal naslednje italijanske izgube: 478 padlih in 324 ranjenih. Te številke je treba primerjati z uradnimi seznami izgub v teku zadnjih 6 mesecev v Libiji, ki navajajo povprečno izgubo od približno 400 mrtvih na mesec.

New York in Newyorčani

IGNAC MUSICH.

New York je mesto vseh močnosti, živahno veasih in za ljudi ki si morejo preskrbeti, kar jim srce poželi, zelo dopadljivo, ker se lahko ognejo neprijetnih slik življenja. Tiste, ki mu sreča ni tako mila, zna postati prav tako neprijetno, kot prazna kočica, ki stoji na samotni in se nihče ne zneni za njo in nje prebivalce. Zgodbe in zbudice se dogajajo trenutno, vendar jih Newyorčkan sam ne opazi, ker je preveč zaposlen ali pa če ne to, je pa njegova misel tako usmerjena okrog njega samega, da zelo malo porajta, kaj se godi okrog njega v bližnji okolici. Vedno paznja pri križanju cest in pri postopanju iz vlaka v vlak mu vzameta izpred oči polovico pažnje, ki bi jo drugače mogoče lahko posvetil drugim bitjem okrog sebe.

Dve reči sta, ki sta bili obe produkt goste naseljenega mesta, ki je takorekoč središče svetovnega predmeta in denarnih zavodov, s svojo obilico trgovin in izložb, gledališč, taksijev ter seveda tudi nebotičnikov.

Avtomobil, ki je bil strah tistih, ki so prišli na ogled v New York. Nervozen je bil že vsak, ko je vozil po Holland tunelu in nestrpo čakal, ko mu takorekoč buti v obraz polducata cest naenkrat in se ve, po kateri bi zavil. Velikokrat se je dogodilo, da je po uri zavijanja voznik prišel nazaj pred vhod tunela, ne vedoč, kje je, ter z novega začel viti svojo pot, med visokimi stavbami, obdanimi ob delavnikih s težko obloženimi tovornimi avtomobili. Straža je seveda dala vsakemu navodila v hitrosti, toda v takih situacijah se je veliko preslišalo, ker moras tekorekoč zajeti vse naenkrat, obenem pa ti hrust in trus vzameta več kot polovico pozornosti, ker je vse naenkrat poselno, usta, ušesa, oči, noge in roke, tvoje misli krije vse naenkrat.

Ne, danes pa ni več takega trenja. Voznja je počasnejša, taksiji so bolj redki in avtomobilov v splošnem ni toliko. Mimo nas jih je šlo v prejšnjih dneh po kakšnih štirideset na minuto, danes jih gre še kakšnih osemnajst na pet minut.

Kako pa to vpliva na človeka, ki živi ob prometni cesti? Blagodejno prijatelji, ker prvič ni treba tako strahansko paziti na vsako stopinjo in čakati na rdečo luč in drugič je pa ozačeje mnogo čistejše. Ob prejšnjem prometu, posebno poleti, ko so bila okna odprta, je bilo toliko plina iz izpuhalnih cevi, da si ga čutil in je včasih neprijetno dušil — posebno ob slabem vremenu se je kar valil po ulicah. Danes pa tega ni in ozačeje je čistejša. Ponoči pa so prej trobente nabujale spanje ena za drugo, medtem, ko sedaj sploh ne slišiš avtomobila po pol noči. Če pa je, pa vozi zmerno in brez trobenja. In če se kaj

ljudje boje, je tisti plin in take vrste ropot, kot smo ga poznali po cestah takrat.

Drugi predmet, ki je v teani zvezi z New Yorkom, je časopis. Na vogalih ga dobiš in včasih se ti zdi neverjetno, kako se more znebiti en sam prodajalec toliko časopisov, na dan. Na prometnih križiščih jih imajo take kopice nagrnjene, vendar pa grede eden za drugim kot ura in predno se zaveš se kup zniža in se še novo dostavlja, oziroma se jo dostavljalo. Danes, ko gre vse za tem, da se hrani, tudi teh ne dostavljajo tako pogosto, vendar se jih vedno dobi za porambo, le včasih nekoliko kasneje, toda ko se enkrat začne, potem gre kot poprej. Vsake vrste časovis "Daily Worker," pa do "Wall Street Journala."

Raske, potjelke, nemške, judovske in druge se dobi, ker New Yorkčan je navajen na časopis, kot Kranjec na klobaso (seveda ne pod sedanjimi trinogi). Kupi ga zjutraj, nekaj prebere na poti, potem vtakne v žep, druge pa prebere opoldne po jedi in zvečer na potu. Ker pa je tako veliko ljudi tukaj, ki niso rojeni tu, in zopet so taki, ki so se tako držali svoje družine in navedi ki jih je prinesla družna s seboj, od koder je prišla, da so se počutili bolj domači v taki navadi, če so malo pogledali tudi v inozemski časopis svojih ljudi. Časopisja, ki piše v jeziku, kateroga si se pričel od matere, se kar težko vrže iz rok, to je vsakemu lastno. Zli se ti, da boš nekaj dobil v njem kar ti drugo ne more dati. Kakšno povest najde tam, novice ali kar že bodi in nadalje vsak časopis nosi vsaj nekaj življenja okolice in tekoče zadeve, ki se razpravljajo v večjih listih in tako ta tujzemski list postane, tolnač težje razumljivih stavkov in dogodkov pri človeku, ki si je nabral je s težavo toliko znanja angleščine, da z njo rije skozi življenje v angleško govoreči okolici. Tako sta časopis in New Yorkčan vedno skupaj, vsaj bila sta do pred enim tednom. Tri dni časopisi, ki so izhajali v ogromnem številu, niso bili na svojih prodajalnih točkah, pač pa se kopičili po tiskarnah. Dovažalec so bili na stavki. Na prostori, kjer se prodajajo, ni bilo tako živahno in ljudje vajeni časopisa, se edeli nekako poparjeno po klopah vagonov ali so brali take, ki bi jim v drugačnih razmerah n. posvečali nobena pozornosti. V Brooklynu izhaja samo eden in zdelo se mi je, ko sem pogledal prodajalca, kot bi stal ob pogorišču. Lansko leto so prodajalci zasadili roge z lastniki istih velikih časopisov, in zato nič preveč ne tarnajo: se pa tudi nikdo ne more čuditi, če so dovažalci zahtevali izboljške, ker v trgovini kar nič ne vprašajo, kdo si in koliko za brez trobenja. In če se kaj

VESELE PRAZNIKE!
FRAN - SYL BEAUTY SHOPPE
Miner's Bank Building
Chisholm, Minnesota
Phone 346

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!
PARK TAVERN
JOE LUKANICH
311 West Lake Street
Chisholm, Minnesota
Zastopnik "Glas Naroda"

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!
JOHN GORNIK
GROCERJA in MESNICA
101 Central Avenue
Chisholm, Minnesota
Phone 251

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!
KOŠČAK BAR
206 Lake Street
Chisholm, Minnesota
Phone 574

pa na razpolago, če hočeš vzeti za tisto ceno ali pa oditi brez blaga domov. Je kar tako in nič drugače, čeprav bi bilo lahko malo boljše.

PROTI OTROŠKI PARALIZI.
Predsednik organizacije National Foundation for Infantile Paralysis, Basil O'Connor je na znanil, da so delavske unije, ki predstavljajo 11,000,000 delavcev, obljubile svojo pomoč za zbiranje sklada za pobiranje otročje paralize.
William Green, predsednik

Najboljši prijatelj v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA
BRATSKA DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 60,000
PREMOŽENJE: \$10,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNEJ
Glavni stan:
2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill

Tem potom šelim vsem mojim prijateljem in znan-
cem širom Amerike in Kanade, prav vesele božične
praznike ter srečno novo leto 1943!

Anthony F. Svet
New York, N. Y.

Vsem rojakom in rojakinjam v New Yorku in okolici

izliva

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

DAISY HILL POULTRY FARM
FRANK KOBILCA
E. F. D. No 1
HUDSON, NEW YORK
Telephone HUDSON, 1429-M

Islandski ribič

ROMAN - Spisal PIERRE LOTI.

31

Življenje je bilo zdravo in krepko. Ta bodeči mrzaj jih je navadil bolj ceniti toplo kabino iz močnih hrastovih desk, kamor so hodili jest ali pa spat. Počutili so se v njej kakor v topleni gnezdu.

Čez dan so govorili ti moške, ki so živeli bolj samostansko nego menihi, le malo med seboj. Držali so vsak svojo vrvičico ter ostali ure in ure vedno na istem mestu, nepremično, samo njihove roke so se gibale. Bili so oddaljeni komaj po nekaj metrov drug od drugega, toda končno se že niso več videli.

Ta mirna megla, ta blede tema je uspavala duhove. Med delom so mirnili sami zase domače naprave, tiho, da ne bi odpodili rib. Misli so postajale počasnejše, redkeje. Zdelo se je, da se raztezajo in trpijo dlje časa, da napolnijo tako ves čas in ne pustijo v njem nič praznine, nič posledkov. Nič več niso mislili na ženske, ker je bilo že zelo hladno, toda sanjarili so o čudovitih stvarih brez vsake zveze, kakor v spanju; in te sanje so bile nejasne, kakor megla tam zunaj nad vodami.

Ta megleni mesec avgust je zaključil vsako leto tako žalostno in tiho poletje na Islandu. Fizično življenje pa je bilo vedno zdravo, širilo je prvi in krepilo mornarjem mišice.

Jan se je hitro zopet zivil v svoje vsakdanje navade, kakor bi ne mislil nič več na svojo veliko žalost; bil je čuječ in gibčen, pripraven na ladji in pri lovu, vedel se je neprisiljeno, kakor človek, ki nima nikakih skrbi, ob nekaterih urah — ki so pa bile zelo redke — je bil celo zgovoren in nosil je glavo vedno po koncu, s indiferentnim in zaeno zapovedajočim izrazom.

Ko so sedeli večer za mizo z velikimi noži v rokah ter se gostili z dobro, toplo večerjo, se je pripetilo večkrat, da se je zasmejal, kakor nekdanj, komičnim dogodbicam, ki so jih pripovedovali tovariši.

V srcu je morda mislil nekoliko na Marjetico, katero si je želel Silvester v svojih zadnjih trenutkih gotovo za njegovo ženo. — in katera je bila sedaj uboga deklica, ki nima nikogar na svetu. Morda pa je tudi še tlela v globinah njegovega srca tiha žalost za umrlim prijateljem.

Toda Janovo srce so bila še nedotaknjena, malo poznana tla, ki se dajo težko vladati. Vršile so se v njem stvari katerih ni nikdar razodel drugim ljudem.

Nekoga jutra okrog tretje ure, ko so tiho sanjali v gosti megli, so začeli nekaj kakor glasove ki so se jim zdeli tuji, nepoznani. Spogledali so se, kar jih je bilo na krovu, kakor bi se hoteli vprašati z očmi: "Kdo je govoril!"

Ne, nihče! Nihče ni rekel besedice.

In res, to je moralo priti od zunaj, tam iz onih meglenih praznin.

Mornar, ki je imel posej z rogom, je bil zanemaril svojo skrb od prejšnjega večera; sedaj je planil po koncu ter napel svo sapo in jo pihnil v rog, da se je daleč razlegalo.

Že ta glas v tišini je zadostoval, da je izpreletel može mrzaj. In kakor da je poklical ta glas prikazen iz globin, se je pojavilo čisto pred njimi v sivih meglah nenadoma visoka grozeča stvar: jambori, jadra, vrvi, slika popolne ladje se je vzpela mahoma pred njimi, kakor one strah vzbujajoče podobe, ki jih privabi večah eden sam svetlobni žarek na razpeta jadra. Tuji možje so se prikazali blizu, da bi jih lahko dosigli z rokami; bili so sklonjeni čez ladjin rob ter so jih gledali s široko odprtimi, preplašenimi očmi.

Možje na "Mariji" so planili pokoncu, pograbili mačke, droge, vesla — sploh vse, kar so našli v naglici dolgega in trdnega — ter uprli vse to proti tuji ladji, da bi jo tako obdržali v dovoljni razdalji. Mornarji na tuji ladji so storili enako ter molili proti "Mariji" vse polno dolgih kolov, da bi jo potisnili na zaj.

Toda v vrvih in drogavih nad glavami so začutili samo neznan ropot, in jambori, ki so se bili za trenutek zapletli drug v drugega, so se takoj zopet osvobodili brez vsake škodice. Sunek je bil vsled mirnega morja še lažji, skoro ga ni bilo čutiti, da, bil je tako slab, da se je v raznici zdelo, kakor bi bila mehka stvar brez vsake teže.

Ko se je poleglo razstiranje, se se začeli možje smejati; spoznali so se med seboj.

"Oho, to je vendar "Marija!"

"Saj res! Gaos, Laume, Guerneur!"

Tuja ladja pa je bila "krajica Berta", kapitan Larvoer, tudi iz Paimpola; moštvo je bilo vse iz vasi krog Paimpola; oni velikani tam s črno brado, ki se je smejal ter kazal svoje beže zobe, to je bil Kerjegon, doma iz Plaudamiela; vsi drugi so bili iz Plounesa ali pa iz Plounerina.

"Zakaj pa ne trobite nič na rog, divjaki vi!" je vprašal Larvoer.

"Pa vi, roparska zanikrna drha!, strup našega dobrega morja!"

"O, mi — to je nekaj drugega; nam je prepovedano razgrajati," je odgovoril kapitan skrivnostno, s premetenim nasmehom krog ust, na katerega so se mornarji še večkrat spomnili in kateri jim je dal mnogo misliti.

Potem pa se je pošali, kakor da je že preveč povedal; "Naš trobentač je tako silno trobil, da se mu je rog razjel."

In pokazal je pri tem na čudnega možiča, na katerem je bilo videti samo vrat in silno široke prsi. Noge pa so bile nizke, in v vsej njegovi spušeni postavi je tičalo nekaj vznemirnjivega in grotesknega.

In potem so čakali, da pride kaka sapa ali pa kakka struja, ki bi zopet razdružila obe ladji. Začeli so kramljati. Držali so še vedno ladji z lesenimi drogovi in govorili o zadnjih ter si pripovedovali novice iz domovine in govorili o zadnjih pisanjih, ki so jim jih doneli "loveci" od sonodnikov in žen.

"Moja mi piše," je izpregovoril Kerjegon, "da je ravno dobila majhnega, ki smo ga pričakovali, sedaj jih imamo navno dvanaest."

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Dopis

Pretečno nedeljo so nas raz veselili s svojo prvo in zelo lepo prireditvijo s pestrim programom naši mali očenci in učenci, šele pred kratkim započete slovenske šole.

Videli smo na tej prireditvi da se je naša nadebudna mladina v zelo kratkem času naučila že precej dobro naš materini slovenski jezik, za kar jim vse priznanje. Seveda v prvi vrsti gre to priznanje našim vrlim učiteljicam Mrs. Furlan, Mrs. Krasni, in Miss B. Krek ki so jih s svojo požrtvovalnostjo v tako kratkem času toliko naučile.

Lepo je bilo videti tudi dvorano tako napolnjeno, zakar gre vsa čast vsem udeležencem.

S svojo veliko udeležbo ste pokazali, dragi rojaki in rojakinje, da se zanimajo za tako veliko in za nas Slovence pomembno delo, ter s svojo navzočnostjo ste dali duška mladini, da bo v bodoče še z večjo vnemo delovala na tem polju.

Med udeleženci smo imeli tudi odlične goste in sicer minister Frano Snoj, kateri je precej v gotovih ozirih že pripomogel k napredku naše slovenske šole, nadalje je bil navzoč dr. Boris Furlan, Mr. Sajovec, naš slovenski župnik Rev. Petric, Rev. Ambrožič, ter Rev. Martin Stepančič iz Lemonta, Ill., dalje imeli smo med seboj tudi udeležence iz daljne nasebine Little Falls, N. Y. in sicer je bil navzoč zastopnik "Glasa Naroda" Mr. Frank Maske, s svojo soprogo, ter s svojo sestro Mrs. Šile ter njunima hčerama Jennie in Molly, ki so se nahajali na obisku pri sinu Mr. Masleta v Glen Rock, N. J., katera nasebina je precej oddaljena iz New Yorka in so se kljub temu udeležili prireditve, zakar jim vsa čast. Hvala za obisk ter srečen povratek na vaš dom v Little Falls, N. Y.

Pozdrav!

A. F. Svet.

BOJI V ALBANIJI

(JIC.) — V Albaniji operirajo štiri dobro organizane guerilske skupine, ki delajo Italijanom mnogo preglavic.

Bajraktari, nekdanj komandant albanske žandarmerije in star guerilski bojevniki, vodi to gibanje na severu in je pred kratkim stopil v stik z jugoslovanskimi guerilci.

Muslim Peza, rezervni častnik bivše albanske vojske, je v okolici Tirane izvršil več predrznih napadov, napadajoč Italijane tam kjer so najmočnejši.

Na severu tiranske oblasti pa deluje Abas Kupi, ki se je bil odlikoval že takrat, ko so Italijani leta 1939 napadli Albanijo in ovira gibanje italijanskih čet ter njihovo oskrbo na ozemlju od Tirane do Skadra.

V planinski oblasti južne Albanije vodi guerilske skupine polkovnik Bilal Nivica, najstarejši izmed vseh albanskih guerilskih komandantov. On se je bonil že proti Turkom pred letom 1913, ko je Albanija zadočila svojo neodvisnost. Po prvi svetovni vojni je pomagal izganjati italijanske čete iz Albanije. Njegovi vojaki so nedavno prekinili petrolejsko dovodno cev iz Klučove v Valono.

Narodni odpor podpirajo nastavljeni osnovnih in srednjih šol dijak in mestni službenici. Italijani so jih polovili in stotine odvedli v koncentracijska taborišča v Italiji.

POLOŽAJ V ITALIJI

(JIC.) — Še decembra 1940 so Italijani trdili, da angleška letala ne bodo mogla nikdar bombardirati italijanskih mest.

K N J I G E

kot BOŽIČNO DARILO in za strokovno znanje

VSE OZNAČENE KNJIGE SO V ANGLEŠKEM JEZIKU

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

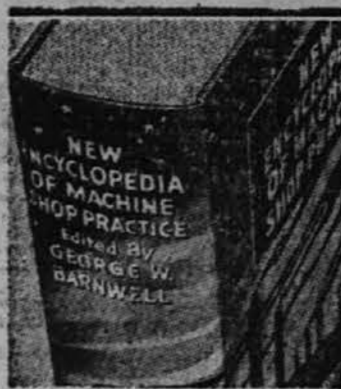
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežibati in izpopolniti.

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znan profesor George W. Barnwell

Podlaga za mehnično znanje si morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popisuje in v slikah prikazuje temeljna dela mehanika. Razloži vse nastanke, kar mora znati najboljši mehanik. Pojmuje uporabo vsakega stroja, orodje in mehanizme (blue prints) 1000 slik in risb. 576 str. Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

Knjiga je posebno privlačna kot darilo za mladeniča, ki se zanima za naravo

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno opisano življenje posameznih živali, žvečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalsko, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano.

Prvotno je bilo namenjeno to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednje izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnjem prispevu POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJACINE.

Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribič, ker so v knjigi naštet vse RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.

Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesavce, ptice, ribe, kače in živali, ki so ravnatole na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno z zlatimi črkami.

POMISLITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO: Sedaj \$3.50

TA KNJIGA BO VSAKEGA ZANIMALA!

1/2 Price Offer!

The Latest Brand-New Edition of the Famous Original Amateur Gardeners' "Bible"

THE GARDEN ENCYCLOPEDIA

Formerly \$4.00 Now only \$1.98

EVERY word, page, picture comes alive—with much NEW material, NEW illustrations! Never before—perhaps never again—at this low price! The only Garden Encyclopedia prepared expressly for the amateur's needs! No heavy technical talk—everything is clear, explicit, usable. Answers any garden question quickly. Nearly 1400 pages, 750 pictures.

Over 500,000 Copies Sold at Higher Prices!

Here in a single book is EVERYTHING YOU NEED TO KNOW ABOUT ANYTHING YOU WANT TO GROW! 10,000 articles furnish every detail of information about planning, planting, fertilizing and caring for your garden. New features include Soil-less Gardening, new methods of destroying pests, Wild Flower Gardening, New Flower Arrangements! Alphabetical arrangement of subjects enables you to find what you want quickly. Prepared for all U. S. climates, soils, seasons and methods by American experts. Edited by E. L. D. Seymour, B.S.A. Prepared by gardening authorities. The Philadelphia Inquirer's garden editor called this "the Garden Book complete, all that most gardeners will ever need or want for what they have or dream of." Order this amazing bargain now.

Please send me _____ copies of the NEW GARDEN ENCYCLOPEDIA by E. L. D. Seymour, B.S.A., at \$1.98 each.

I enclose payment Send C.O.D. Name _____ Address _____

Mi plačamo poštnino in zavarovalnino za vse zgoraj omenjene knjige.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Zdaj pa je Italija prišla na dnevni red.

Mussolini prosi Hitlerja za pomoč in poskuša tolažiti italijanski narod z upanjem, na to pomoč. Milan, Turin in druga laška mesta so že doživela strašne udarce angleškega letalstva. Mussolinijev govornik Mario Apelius in minister Pavelini mirita narod in se pri- tožujeta, da Angleži napadajo mesta, ki so kulturni spomeniki vsega človeštva.

Tako govore zda, a leta 1940 so si šli v čast, da so smeli sodelovati v zračnih napadih na London. Takrat jim nitu na

um ni prišlo, da se tudi v Londonu nahaja mnogo kulturnih spomenikov.

Hinavski italijanski licemerci se izgovarjajo na svojo civilizacijo in kulturo, obenem pa kakor divjaki ubijajo nedolžno civilno prebivalstvo in požigajo vasi in mesta v Sloveniji.

Angleška in ameriška vojaška sila boste kmalu navalila na Italijo in jo prisilili da poklekne. Tako bo Italija kaznovana za npoved vojne Ameriki, Angliji, Jugoslaviji in drugim zavezniskim narodom. Leta 1943 bo mnogo strašnej-

še. Predsednik Roosevelt je izjavil, da bo v tem letu Ameriška zgradila 90.000 letal in podvojila izdelavo tankov in topov. Zračni napadi pa se bodo nadaljevali, vse dokler Mussolini s svojim krvavim režimom ne bosta ugonobljena.

OWI poroča 17. decembra iz Švedske, da so izbruhnili v albanskem mestu Argirokastron nemiri, v katerih je bilo ubitih in ranjenih mnogo meščanov, ki so s kamenjem napadali poslopje, v katerem je nastanjena

italijanska policija. V vseh mestnih podjetjih je delo prenehalo.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER,

ako je vam le priročno